

ŽENSKA A REPREZENTANCA

Neodvisno poročilo o preučitvi razmer

Maja Berger Levičar
Predsednica Delovne skupine za preučitev razmer v ženski A reprezentanci

Delovna skupina za preučitev razmer v ženski A reprezentanci

Predsednica:

Maja Berger Levičar

Člana:

Bojana Pižent Kompara

Janko Turk

KAZALO

Uvod.....	4
1. Delovna skupina.....	7
2. Spoznavni proces.....	10
3. Dejansko stanje.....	14
4. Ugotovitve	21
K strokovnosti vodenja reprezentance in trenažnih procesov	22
K odnosom znotraj reprezentance in obnašanju v okviru reprezentančnih akcij ..	26
K pogojem dela in pričakovanjem po izenačitvi z moško A reprezentanco.....	38
5. Zaključek	40

UVOD

20. julij 2023.

Dan, ko je v navijaškem vznesenju zastal dih milijonom po vsem svetu. Dan, na katerega se rojevajo sanje, gradijo mostovi, presegajo vzorci preteklosti in oblikujejo vrednote, poteze športa in družbe sedanjosti in prihodnosti. Dan, na katerega se je oko javnosti na vseh kontinentih sveta usmerilo v Avstralijo in Novo Zelandijo, gostiteljici Svetovnega prvenstva v nogometu za ženske, s pričakovanjem slavja športa, ekipnega duha, ko se pred očmi vseh spremljajočih odvija udejanjenje vrednot, ki jih nogomet na splošno, ter konkretno mesto žensk v športu in v družbi, zasleduje. Dan zmage žensk, nogometa, povezanosti.

Po drugi strani pa dan, na katerega se je v Sloveniji pričela odvijati zgodba, ki bi po svoji vsebini utegnila predstavljati antipol zgoraj opisanim vrednotam in prizadevanju za dvig pomena ženskega nogometa. Po pristopu, ki so ga zavzeli ključni deležniki, in razrešitvi v prihodnosti, pa, upamo, bo taista zgodba utegnila predstavljati uresničitev svežega a zanesljivega koreninjenja ženske dimenzije v nogometni družini, kakor tudi uresničitev spoštovanja načel etike, integritete, športnega duha in prepovedi vsakršne oblike diskriminacije, kot prežetih v ustroju NZS in nogometne piramide kot celote.

Navedenega dne je medijski odmev v Sloveniji doživela novica, nanašajoča se na jedro ženske reprezentančne ravni v nogometu. Objave v več slovenskih medijih¹ so povzemale dokument »Odprto pismo«², podpisan s strani 31 igralk slovenske ženske nogometne A reprezentance, naslovljen na predsednika Nogometne zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: NZS) in na slovensko nogometno javnost. V navedenem dokumentu igralko opisujejo razmere in medsebojne odnose na

¹Igralko predlagajo Jarčevo zamenjavo, NZS na to ne pristaja. *Delo* (20. 7. 2023). [Igralko predlagajo Jarčevo zamenjavo, NZS na to ne pristaja - Delo](#); Slovenske reprezentantke v odprtem pismu zahtevajo zamenjavo selektorja Jarca. *MMC RTV SLO* (20. 7. 2023) [Slovenske reprezentantke v odprtem pismu zahtevajo zamenjavo selektorja Jarca - RTV SLO](#); V slovenskem nogometu vre: alkohol, homofobija in žaljivke. *Sportklub* (20. 7. 2023). [V slovenskem nogometu vre: alkohol, homofobija in žaljivke - Sportklub \(n1info.si\)](#); Nogometnašice imajo dovolj, zahtevajo menjavo selektorja. "Igrate kot divje svinje.". *SiolNET* (20. 7. 2023). [Nogometnašice imajo dovolj, zahtevajo menjavo selektorja. "Igrate kot divje svinje." - siol.net](#).

² Odprto pisno slovenske ženske nogometne A reprezentance Nogometne zveze Slovenije, 17. 7. 2023 (Priloga 1).

reprezentančnih zborih, treningih ter način komunikacije med igralkami in strokovnim vodstvom reprezentance. Pri tem kritiko upirajo v zatrjevano neustreznost pogojev dela na reprezentančni ravni, pomanjkljivo strokovnost vodenja trenažnih procesov, strokovnemu vodstvu reprezentance očitajo pomanjkanje komunikacije z njimi ter z njihovimi klubi, kakor tudi neprimerno vedenje, v obsegu česar navajajo dejanja, ki merijo na napad na osebno integriteto igralk (žaljiva izražanja, nadlegovanje, seksistične izjave, ustvarjaje ponižujočega, sramotilnega okolja), izpostavljajo pa tudi željo po izenačitvi statusa in pogojev nastopanja z moško A reprezentanco.

Izbor platforme medijev za naslovitev takšne narave očitkov, kakršne obsega Odprto pismo, je samo zase dejanje, ki se ob zgladnosti odnosov in urejenosti razmer skozi celotno nogometno strukturo ne bi smelo dogoditi. Pod »smelo dogoditi« nimam v mislih dopustnosti takšnega postopanja v smislu statutarnih pravil NZS glede načina razreševanja sporov, kakor tudi ne pravil Etičnega kodeksa NZS glede delovanja v dobrobit zveze in varovanje njenega ugleda. Nasprotno, z »nedopustnostjo« merim na to, da je ne glede na v nadaljevanju pretresane ugotovitve glede osnovanosti očitkov Odprtega pisma, povedno in zaskrbljujoče že samo dejanje ukrepanja in izbor načina, na katerega je bilo le-to izvršeno.

Ob opisanem stanju pozdravljam odločitev vodstva NZS po imenovanju neodvisne Delovne skupine, z namenom pridobitve poglobljenega uvida v razmere v ženski A reprezentanci. Na tem mestu poudarjam, da si je Delovna skupina ob zavedanju dejstva, da bi vsakršno odlašanje njenega učinkovitega postopanja neizogibno poglobljalo stisko vseh vključenih v okolje ženske A reprezentance, zadala cilj postopati odgovorno in hitro, pri čemer hitrost njenega delovanja ni smela biti v breme celovitosti preučitve relevantnega stanja. Nadalje pa smo ob tehtanju načel transparentnosti, ki naj ga način našega delovanja in vsebina predmetnega poročila odraža, po drugi strani pa načela zaupnosti, ki smo ga želeli zagotavljati osebam, ki so za potrebe spoznavnega procesa Delovne skupine podale izjave, večjo utež poverili spoštovanju načela zaupnosti. V tem obsegu smo igralkam, ki so po lastni odločitvi in odločitvi ekipe kot celote opravile razgovor z Delovno skupino, zagotovili anonimizirano povzemanje izjav v predmetnem poročilu, ter nerazkritje gradiv o opravljenih razgovorih. Navedeno odločitev smo zasledujoč pridobiti čim bolj poglobljeni uvid v bit reprezentančnih odnosov, sprejeli predvsem z ozirom na poudarjeno občutljivost podatkov, ki jih relevantno dejansko stanje očitkov Odprtega pisma obsega, izražene skrbi nekaterih vključenih po športnih

sankcijah in izključevanju iz reprezentančnih akcij, kakor tudi ob dejstvu, da je bilo Odprto pismo podpisano s strani 31 igralk, da smo razgovore opravili z igralkami, ki so podpisnice tega dokumenta, in so torej izjave, ki se nanašajo na igralke, določljive in pripisljive celotnemu igralskemu reprezentančnemu kolektivu. Ne glede na navedeno ocenjujemo, da je verodostojnost poročila zagotovljena z dejstvom neodvisnosti članov Delovne skupine ter samo strukturiranostjo in utemeljenostjo poročila.

Maja Berger Levičar

1. DELOVNA SKUPINA

Dne 31. 7. 2023 je Odbor NZS za nujne zadeve sprejel sklep,³ s katerim je imenoval delovno skupino z nalogo preučitve razmer v ženski A reprezentanci. V delovno skupino smo bili imenovani Maja Berger Levičar kot predsednica, Janko Turk kot član in Bojana Pižent Kompara kot članica delovne skupine. V drugi točki sklepa o imenovanju je k delovnemu pristopu, metodi dela in nalogah delovne skupine opredeljeno, da bo *»delovna skupina [...] na podlagi dokumentacije in opravljenih razgovorov pripravila poročilo vodstvu NZS glede razmer v ženski A reprezentanci«*. Skladno s tretjo točko izreka sklepa o imenovanju delovne skupine *»mandat delovne skupine traja do zaključka priprave poročila o stanju v ženski A reprezentanci«*.

Imenovani člani delovne skupine smo na neprofesionalni ravni vsak zase na določen način vpeti v organigram nogometne družine. Maja Berger Levičar opravlja vlogo podpredsednice Komisije NZS za predpise, Bojana Pižent Kompara vlogo predsednice Komisije NZS za ženski nogomet, Janko Turk pa vlogo predsednika Komisije NZS za etiko in fair play ter vlogo nadomestnega člana izvršnega odbora NZS. Poleg tega je podano tudi udejstvovanje članov na drugih ravneh nogometne organiziranosti, e.g. pri klubski formiranosti dekliškega nogometa, delegatski dejavnosti, sestavi volilnih organov NZS.

Ne glede na zgoraj navedene dejavnosti članov delovne skupine v okolju nogometa pa je z dejstvom naše neprofesionalnosti pri opredeljenem udejstvovanju, predvsem pa izhajajoč iz načina, na katerega smo spoznavni proces delovne skupine vodili, in načel, h katerim smo se kot člani delovne skupine zavezali, zagotovljena neodvisnost predmetnega poročila.

Članom delovne skupine niso bile ob imenovanju na funkcijo s strani vodstva NZS podane nikakršne usmeritve za delo, pristranska gradiva ali vplivanja, ki bi merila na pričakovana dognanja oziroma rezultate našega dela. Pri delu nam je bila zagotovljena samostojnost in varovana naša nepristranskost. Pri tem gre poudariti, da je določena vpetost članov delovne skupine v ustroj nogometa prispevala k naši sposobnosti vsebinskega presojanja izpovedi in pridobljenega gradiva,

³ Sklep Odbora Nogometne zveze Slovenije za nujne zadeve, sprejet na 13. seji, dne 31. 7. 2023.

upoštevajoč poznavanje organiziranosti nogometa v Republiki Sloveniji in širše, kakor tudi poznavanje lokalno specifičnih razmer in odnosov v nogometni družini.

2. SPOZNAVNI PROCES

K spoznavnim metodam in procesu dela delovne skupine poudarjamo, da delovne skupine ne gre pojmovati kot telesa s preiskovalnimi pristojnostmi in obveznostjo udeležbe oseb pri njenih spoznavnih ravnanjih. Pri pravilnem pojmovanju pravne narave, vloge, pristojnosti in načina delovanja delovne skupine tako ni zmožno iskati primerjav z vlogo organov pregona ali sodišč. Nihče izmed udeležencev razgovora z delovno skupino k le-temu ni bil zavezan ter je vsakršno sodelovanje in pridobivanje gradiva in izjav temeljilo na ravni svobodne volje.

Pri spoznavnem procesu delovne skupine smo zasledovali enakomerno obtežitev pridobljenega gradiva na strani obeh ključnih deležnikov preučevane problematike, i.e. igrskega kolektiva ženske A reprezentance in strokovnega vodstva reprezentance.

Poleg navedenega smo s strani NZS pridobili vpogled v komunikacijo, ki je obstajala na ravni NZS in predstavnic ženske A reprezentance, veljavni sporazum iz leta 2021, sklenjen med Matejo Zver v vlogi kapetanke ženske A reprezentance in Radenkom Mijatovićem v vlogi predsednika NZS (predmet katerega je ureditev pogojev za udeležbo na reprezentančnih akcijah), na podlagi razgovora s predstavniki NZS pridobili opis ključnih mejnikov, ki so privedli do zaostritve stanja v reprezentanci, ter pridobili dokument z opisom temeljnih potez ženskega nogometa v Republiki Sloveniji. Poleg navedenega smo imeli člani delovne skupine dostop do pojasnil vodstva NZS glede odprtih vprašanj problematike.

Pri komunikaciji s predstavnicami igrskega kolektiva smo bili omejeni z dejstvom, da je delovanje delovne skupine potekalo zunaj obdobja reprezentančnih akcij, pri čemer številne igralko igrajo v klubih v tujini. Ker bi pridobitev izjav s strani vseh 31 podpisanih igralk ženske A reprezentance presegalo načelo hitrosti, ki je usmerjalo naše delovanje, hkrati pa smo ocenili, da za dovolj kvaliteten uvid v reprezentančno stanje takšen obseg opravljenih razgovorov niti ni potreben, smo sprejeli odločitev, da se k razgovoru povabi tiste igralko, ki ga same želijo opraviti. Prav vsled pozicije igralk, ki so odnosu vodstva z njimi in izvajanju individualnih razgovorov očitale poskus vnosa razdora v ekipo, je delovna skupina pri naslavljanju kolektiva igralk poudarila, da bo razgovor opravila z vsemi igralkami, ki se le-tega želijo udeležiti, pri čemer pa bo razgovore opravila bodisi na individualni ravni bodisi v skupini do dveh udeleženk razgovora hkrati. Presodili namreč smo, da kolektivni razgovor z več udeleženkami hkrati ne bi nudil ustreznega uvida v reprezentančno stanje, saj se ob izvajanju razgovorov z več udeleženci po naravi stvari izpostavi en oziroma manjše število glavnih »govorcev«, posledično tudi nosilcev mnenja, medtem ko se vloga ostalih

udeležencev materializira kot pasivno sledenje razpravi. Na takšen način je bila spoštovana svobodna volja po udeležbi v postopku delovne skupine, hkrati pa zasledovan čim boljši uvid v dinamiko odnosov v igralskem kolektivu.

Kot je poudarjeno že v uvodu predmetnega poročila,⁴ smo sprejeli odločitev, da se identiteta igralk, s katerimi je bil razgovor opravljen, v poročilu ne razkrije ter se na ta način zagotovi načelo zaupnosti. Ker predmetno poročilo po svoji pravni naravi ni akt, izdan v disciplinskem postopku, oziroma ker, upoštevajoč namen imenovanja in podana pooblastila, delovna skupina priprave predmetnega poročila ni strukturirala na način, ki bi bil sposoben ustvarjati podlago za izvedbo ukrepov, ki bi predpostavljali individualno opredeljenost katere izmed predstavnic igralskega kolektiva ženske A reprezentance, individualna označba dajalk izjav po naši oceni ni bila pojmovana kot atribut, ki bi prispeval k večji prepričljivosti in verodostojnosti poročila.

Spoštovanje načela zaupnosti na navedeni način je bil s strani delovne skupine igralkam ob začetku razgovorov tudi obrazloženo in zagotovljeno. Vsled občutljivosti tem, ki tvorijo relevantno dejansko stanje očitkov Odprtega pisma, izražene skrbi nekaterih igralk po športnih sankcijah in izključevanju iz reprezentančnih akcij, smo pojmovali, da je zagotovitev načela zaupnosti ključna za pridobitev vsebinsko izčrpnjših izjav igralk in posledično za kvalitetnejši uvid v stanje v reprezentanci.

Pri tem dodajamo, da nerazkritja identitete dajalk izjav po našem mnenju ni zmožno pojmovati kot ukrep, ki bi omogočal »skrivanje« posameznic pod okriljem kolektiva. Kot že omenjeno, je bilo povabilo za izvedbo razgovora naslovljeno na vse igralkе ženske A reprezentance ter se je tako imela s svojim odzivom vsaka izmed igralk možnost odločiti delovni skupini v zaupnem razgovoru razkriti svoje morebitno parcialno videnje problematike.

Nadalje se je delovna skupina odločila k razgovoru povabiti vse člane strokovnega vodstva ženske A reprezentance, in sicer Boruta Jarca v vlogi selektorja ženske A

⁴ Gl. str. 5.

reprezentance, Nušo Ladinek v vlogi trenerke, Milomirja Kondića v vlogi trenerja, Danila Vladimirja Sergaša v vlogi trenerja vratark, Mladena Prettnerja v vlogi zdravnika, Islama Beširevića v vlogi ekonoma in Uroša Juračića v vlogi tehničnega vodje reprezentance. Čeprav glede na vsebino očitkov in pričakovanj, ki so jih članice ženske A reprezentance naslovile na predsednika NZS in javnost, vloga nekaterih predstavnikov strokovnega vodstva ni konkretizirano obsežna pod nobeno izmed postavk omenjenega pisma, pa smo v delovni skupini pojmovali, da je za celovito ugotovitev stanja primerno in potrebno preveriti vidike vseh sodelujočih na strani strokovnega vodstva. Matrika razgovorov je bila enaka kot pri članicah igralskega kolektiva, torej bodisi individualni razgovori, bodisi po dva udeleženca hkrati. Vabilu na razgovor so se odzvali vsi člani strokovnega vodstva A reprezentance, z izjemo trenerja Milomirja Kondića.

Medtem ko je bilo spoštovanje načela zaupnosti, kot sestavnega dela postopka delovne skupine, v večji meri izraženo pri zbranem gradivu na strani igralk, pa je v delu, ki se nanaša na strokovno vodstvo, izraženo v manjši meri, saj je že glede na naravo očitkov, ki so pogosto usmerjeni na konkretno osebo, lahko opredelitev do le-teh podana le na način konkretiziranega navajanja virov oziroma je identiteta oseb po naravi stvari jasna glede na vloge, ki jih v reprezentanci izvajajo.

Glede na specifičnost predmetnega postopka v smislu poudarjene potrebe po hitrosti izvedbe ter omejenih preiskovalnih pristojnosti delovne skupine, ugotovitve, obsežene v predmetnem poročilu, nedvomno niso takšne, ki bi izpolnjevale dokazni standard gotovosti. Delovna skupina je vse pridobljene izjave in ostalo zbrano procesno gradivo skrbno preučila, na podlagi navedenega v razpravi oblikovala zedinjeno mnenje ter si ga v predmetnem poročilu prizadevala kar najbolj prepričljivo argumentirati.

Upamo in verjamemo, da poročilo odgovorno in skladno s pričakovanji naslavlja problematiko ženske A reprezentance, s spoštovanjem do vseh udeležencev razgovorov z delovno skupino, ki so vsak s svojega vidika pripomogli k osvetlitvi relevantnih okoliščin. Za tvorno sodelovanje se vsem udeležencem zahvaljujemo.

3. DEJANSKO STANJE

H komunikaciji v razmerju predstavnic ženske A reprezentance in NZS

Dne 20. 6. 2023 je Mateja Zver, kapetanka ženske A reprezentance, na Radenka Mijatovića, predsednika NZS, naslovila elektronsko sporočilo, s katerim je zaprosila za izvedbo srečanja, na katerem bi se obravnavalo enakopravnost statusa in pogojev nastopanja reprezentantk v primerjavi z moškimi kolegi. Sporočilo še navaja, da bi se srečanja udeležile predstavnice ženske A reprezentance in z njihove strani pooblaščen predstavniki Sindikata profesionalnih igralcev nogometa Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SPINS), pri čemer je bil kot zaželeni termin izvedbe srečanja opredeljen začetek meseca julija, pred uradnim zborom reprezentance.

Strokovna služba NZS je v elektronskem sporočilu z dne 21. 6. 2023 potrdila pripravljenost udeležbe vodstva NZS na srečanju s predstavnicami ženske A reprezentance, z namenom doreči podrobnosti glede pogojev nastopanja v reprezentanci, kakor je to v navadi tudi v razmerju z moško A reprezentanco. Pri tem se sklicuje na dogovor, ki je bil v razmerju predstavnic A reprezentance in NZS sklenjen leta 2021, ter dodaja, da je le-ta skozi neposredni dialog lahko seveda predmet sprememb in dopolnitev. K napovedi predstavnic ženske A reprezentance, da se bodo le-te srečanja udeležile v spremstvu predstavnika SPINS, strokovna služba navaja, da vodstvo NZS tovrstno sodelovanje s predstavnicami moških in ženskih reprezentanc vrši vselej brez prisotnosti posrednikov oziroma zastopnikov ter posledično prisotnost predstavnika SPINS na srečanju zavrača. Kot termin izvedbe sestanka predlaga 11. 7. 2023.

Dne 10. 7. 2023 je bil na NZS naslovljen dopis predstavnic ženske A reprezentance, s katerim te potrjujejo udeležbo na sestanku, kljub zavrnitvi možnosti zastopnosti preko predstavnika SPINS. Izražajo pričakovanje, da se na sestanku doseže sklenitev sporazuma, podpisanega s strani vseh deležnikov, katerega predmet naj odraža zahteve, opredeljene v priloženem dokumentu. Sklepoma dodajajo, da so zaznale »*vrzel na področju odnosa strokovnega vodstva do reprezentance*«. Izpostavljajo nujnost spremembe trenerske ekipe na način, da bo le-ta v koraku z modernimi smernicami razvoja ženskega nogometa, kar konkretizirajo s potrebo po stalni prisotnosti kondicijskega oziroma atletskega trenerja, pomočnika za igro v napadu, za igro v obrambi in za vratarke, stalni prisotnosti dveh fizioterapevtov in občasno prisotnostjo športnega psihologa. Zahteve, izražene v dokumentu, priloženem obravnavanemu dopisu, izpostavljajo

upanje, da bodo v prihodnjem reprezentančnem obdobju status in pogoji nastopanja postopoma izenačeni s pogoji nastopanja moške A reprezentance. V tem kontekstu napotujejo na potrebo po spremembah v Pravilniku NZS o reprezentancah, v nadaljevanju pa so zahteve usmerjene v i) pogoje treningov in igranja tekem, ii) opremo, iii) potovanja, in iv) finančne pogoje nastopanja.

Dne 11. 7. 2023 je bilo na ravni ženske A reprezentance, v imenu katerih so nastopale štiri igralkе reprezentance, ter vodstva NZS, izvedeno srečanje v skladu s prej opisanim usklajevanjem. Na sestanku med obema stranema ni prišlo do končnega dogovora glede pogojev nastopanja v reprezentanci.

K Odprtemu pismu

Dne 17. 7. 2023 je NZS prejela elektronsko sporočilo igralk ženske A reprezentance.⁵ Vsebina le-tega, ki je bila kasneje s t.i. Odprtim pismom⁶ javno objavljena in bo podrobneje obravnavana v nadaljevanju tega poročila, je usmerjena v obravnavo medsebojnih odnosov v ženski A reprezentanci. V tem kontekstu sporočilo vsebuje opis dogodkov, incidentov in splošnih razmer v reprezentanci, ki merijo na opis neustreznih delovnih razmer, pomanjkljivo strokovnost vodenja reprezentance in trenažnih procesov, neprimerno vedenje strokovnega vodstva, slabo komunikacijo in pričakovanje po izenačitvi tekmovalnih razmer z moško A reprezentanco. Sklepoma sporočilo navaja, da je bil s strani podpisnic že večkrat podan poskus informiranja vodstva NZS o opisanih razmerah, pogojih dela in medsebojnih odnosih, a takšne priložnosti naj ne bi imele. Glede na navedene razmere podpisnice podajajo predlog menjave selektorja ženske A reprezentance, Boruta Jarca, ter strokovnega vodstva ženske A reprezentance.

⁵ Podpisnice dokumenta, ki je priloga sporočila, so Mateja Zver, Dominika Čonč, Lara Prašnikar, Adrijana Mori, Ana Milović, Izabela Križaj, Kaja Korošec, Kaja Eržen, Lana Golob, Lara Klopčič, Špela Kolbl, Zala Kuštrin, Sara Makovec, Nina Predanič, Manja Rogan, Špela Rozmarič, Zala Meršnik, Zala Kramžar, Iva Kocijan, Melania Pasar, Nina Kajzba, Nuša Vidrih, Sara Gradišek, Živa Galjot, Zala Vindišar, Sara Nemet, Korina Janež, Kristina Erman, Nika Babnik, Sara Agrež, Luana Zajmi.

⁶ Gl. op. 2.

NZS je z objavo na svoji spletni strani⁷ dne 20. 7. 2023 podala obvestilo javnosti, v kateri je navedla prejem sporočila igralk ženske A reprezentance z dne 17. 7. 2023. Povzema, da se predmet tega sporočila nanaša na razmere in medsebojne odnose na reprezentančnih zborih ter komunikacijo med strokovnim vodstvom in igralkami. NZS z objavo »sporoča, da ne bo dovolila, da bi igralke ali kdorkoli drug odločal o izbiri in načinu dela strokovnega vodstva in kontinuiteti dela v reprezentanci, saj sprejemanje teh odločitev ni v njihovi pristojnosti«.⁸ Nadalje NZS z objavo sporoča, da »ne bo dovoljevala poskusov kakršnegakoli vplivanja ali pritiskov s strani kateregakoli posameznika ali skupine pri sprejemanju odločitev v povezavi z reprezentanco«.⁹ Objava NZS izraža zadržek po objavi pisma v javnosti, zaradi osebne izpostavitve posameznikov in posledično zmožnosti povzročitve nepopravljive škode. Nakazuje namero odgovorne obravnave vseh izpostavljenih razlogov in okoliščin, ki so predmet Odprtega pisma, poudarja prostovoljnost in pomen reprezentančne zastopanja države ter s tem povezano predanost delovanja in odrekanja, ter izraža podporo vodstva NZS selektorju ženske A reprezentance in svobodo le-tega pri izboru strokovnih sodelavcev. Napotuje še na potrebo po razreševanju morebitnih nesoglasij v okviru dialoga znotraj organizacije in ne z izsiljevanjem in postavljanjem zahtev ter izraža pričakovanje po odsotnosti tovrstne komunikacije v bodoče.

Istega dne, 20. 7. 2023, je več slovenskih medijev¹⁰ objavilo besedilo Odprtega pisma, prejeto s strani igralk ženske A reprezentance.

Odprto pismo v svojem jedru navaja, da je pričetek sodelovanja selektorja Boruta Jarca v ženski A reprezentanci leta 2018 sprva spremljal viden napredek, medtem ko le-tega v zadnjih letih v igri in na treningih naj ne bi bilo. Nadaljnji vzpon na FIFA lestvici¹¹ pismo pripisuje igranju vse večjega števila igralk v močnih evropskih

⁷ https://www.nzs.si/novica/Obvestilo_za_javnost?id=56917&id_objekta=1.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Gl. op. 1.

¹¹ <https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/SVN>.

ligah, večji kvaliteti igralk slovenske lige ter perspektivnosti mladih igralk, medtem ko odsotnost višjih športnih rezultatov pripisuje stagnaciji v delovnem procesu.

V nadaljevanju zaradi sistematičnosti obravnave navedb Odprtega pisma, le-te razvrščamo v naslednje pomenske sklope:

- pomanjkljiva strokovnost vodenja reprezentance in trenažnih procesov,
- neprimerno vedenje strokovnega vodstva,
- opis neustreznih delovnih razmer in
- pričakovanje po izenačitvi tekmovalnih razmer z moško A reprezentanco.

K neustreznosti razmer v ženski A reprezentanci v smislu **pomanjkljive strokovnosti vodenja reprezentance in trenažnih procesov** Odprto pismo navaja naslednje okoliščine:

- monotonost treningov,
- neprisotnost selektorja na celoti oziroma delu reprezentančnih treningov,
- odsotnost komunikacije med klubi in reprezentanco,
- spregled igralk, ki niso v prvi enajsterici,
- priprava na različne nasprotnike vedno enaka; isti sistem igre se igra že šest let,
- staromodni pristop selektorja,
- neprofesionalnost analiz tekem,
- ocenjevanje igre posameznih igralk temelji na statistiki spletne platforme InStat Scout – na tej podlagi selektor izvaja primerjavo igre igralk v reprezentanci in v klubu,
- trener Milomir Kondić ni prisoten na reprezentančnih akcijah v celoti (klubske obveznosti),
- trener vratark Danilo Vladimir Sergaš treningov fizično ni sposoben izvesti na reprezentančnem nivoju, na treninge prihaja nepripravljen.

K neustreznosti razmer v ženski A reprezentanci v smislu **neprimerne vedenja strokovnega vodstva** (napad na osebno integriteto igralk, žaljiva izražanja, (spolno) nadlegovanje, seksistične izjave, ustvarjaje ponižujočega, sramotilnega okolja) Odprto pismo navaja naslednje okoliščine:

- neprimernost komentarjev selektorja – »igrate kot divje svinje«, »pička vam materna«, »mamo ti vidim«,
- selektor na pogovorih igralk psihično nadleguje in maltretira; igralk obtožuje, da za reprezentanco ne želijo igrati enako dobro – »nočeš dati gola«, »igrate preko kurca«,
- selektor zaradi nezadostnih komunikacijskih veščin poskuša manipulirati s posameznicami z namenom, da bi izvedel interne informacije,
- neprimerno zanimanje strokovnega vodstva za osebno življenje igralk – izbira partnerja, homofobni in rasistični komentarji,
- ponižujoče obravnavanje glede telesne teže – opisan incident pri tehtanju igralk,
- strokovno vodstvo igralk z mobingom pripeljalo do stanja, ko so morale poiskati psihološko pomoč,
- strokovno vodstvo z individualnimi pogovori skuša ustvariti razdor v ekipi,
- uporaba alkoholnih substanc na reprezentančnih akcijah s strani strokovnega vodstva – opijanje po treningih, izpustitev skupnih večerij, prevoz alkoholnih pijač skupaj z dresi igralk,
- trener Milomir Kondić na socialnem omrežju objavil neprimerne komentarje na temo slovenske ženske nogometne lige in klubov – komentarje odstranil,
- trener vratark Danilo Vladimir Sergaš več igralkam preko socialnih omrežij pošiljal neprimerna sporočila,
- igralk so se glede neprimernega komuniciranja Danila Vladimirja Sergaša obrnile na selektorja, ki se na navedeno ni odzval,
- nespoštovanje COVID-19 protokola - tehnični vodja reprezentance Uroš Juračič je na reprezentančni akciji v Rusiji prikrival okužbe z virusom SARS-CoV-2, s tem ogrožal zdravje igralk, posledično se igralk pred tekmo niso testirale in niso bile seznanjene s tem, da so se vse okužile. Pred naslednjo reprezentančno tekmo v Estoniji je bilo izvedeno naslednje testiranje reprezentance na prisotnost SARS-CoV-2, rezultat katerega je bil pri skoraj celotni reprezentanci pozitiven, čemur je sledila evakuacija ekipe v Slovenijo; očitki glede neustreznosti so nadalje usmerjeni tudi v izvajanje karantene in (ne)zagotovitev ustreznih prostorov za le-to.

K neustreznosti razmer v ženski A reprezentanci v smislu **pogojev dela** Odprto pismo navaja naslednje okoliščine:

- med igralkami in strokovnim vodstvom ni več delovne kemije,
- pomanjkljiva zdravstvena oskrba,
- neustreznost zagotovitve obrokov na reprezentančnih akcijah,
- neustreznost prevozov na reprezentančne akcije.

K **pričakovanju po izenačitvi tekmovalnih razmer z moško A reprezentanco** se Odprto pismo sklicuje na pisanje, ki so ga reprezentantke ločeno naslovile na vodstvo in vsebina katerega je v tem poročilu že povzeta.¹²

¹² Gl. str. 14-15.

4. UGOTOVITVE

Predmetno poglavje podaja dognanja delovne skupine, kot rezultat spoznavnega procesa, opisanega v drugem poglavju tega poročila. Pomenski sklopi ugotovitev, ki tvorijo podpoglavja, v pretežni meri sovpadajo z navedbami Odprtega pisma, ni pa ujemanje podano v celoti, saj je delovna skupina obravnavo nekaterih očitkov združila v smiselno celoto, oziroma se je v svojih ugotovitvah mestoma odmaknila od okvirja, začrtanega z Odprtim pismom. Čeprav bi struktura poglavja morebiti na to napeljevala, smisel pričujočega poročila ni v podaji izčrpnega odgovora na navedbe Odprtega pisma, temveč podati splošen opis uvida v stanje v ženski A reprezentanci.

K strokovnosti vodenja reprezentance in trenažnih procesov

Delovna skupina uvodoma pojasnjuje, da je njena presoja glede navedb, ki merijo na doseganje ustrezne strokovne usposobljenosti strokovnega vodstva reprezentance, zadržana, saj je navedeno v izključni pristojnosti strokovnih institucij. Pravila trenerske usposobljenosti ter pogoji in postopki za pridobitev ustrezne licence za vodenje ekip in reprezentančnih selekcij so v Republiki Sloveniji urejena z določili Pravilnika o trenerskem usposabljanju¹³ in Pravilnika o podeljevanju licenc in strokovnih seminarjih¹⁴. Nadalje je z določili Pravilnika o nogometnih reprezentancah¹⁵ določeno, da selektorja reprezentance na podlagi obrazloženega predloga predsednika NZS imenuje Izvršni odbor NZS, pri čemer je kot pogoj za imenovanje med drugim navedena strokovna usposobljenost

¹³ Pravilnik o trenerskem usposabljanju, ki ga je Izvršni odbor NZS sprejel dne 20. 10. 2022, [46-22 Pravilnik o trenerskem usposabljanju.pdf \(nzs.si\)](#).

¹⁴ Pravilnik o podeljevanju licenc in strokovnih seminarjih, ki ga je Skupščina Zveze nogometnih trenerjev Slovenije sprejela dne 27. 3. 2023, <https://www.nzs.si/Doc/Info/2023/Pravilnik%20o%20podeljevanju%20licenc%20in%20strokovnih%20seminarjih%202023.pdf>.

¹⁵ Pravilnik o nogometnih reprezentancah Slovenije, ki ga je Izvršni odbor NZS sprejel dne 26. 3. 2021, https://www.nzs.si/Doc/Info/2021/Pravilnik%20o%20nogometnih%20reprezentancah%20Slovenije_V2.0_v26032021.pdf.

kandidata,¹⁶ slednja pa se šteje za podano v primeru ustreznosti trenerske licence kandidata. Imenovanje trenerjev in ostalega strokovnega vodstva reprezentance predsedniku NZS predlaga selektor reprezentance.¹⁷

Z navedenim se izkazuje, da se ustrezna strokovna usposobljenost selektorja reprezentance predpostavlja glede na dejstvo, da je nosilec ustrezne kategorije trenerske licence, ki jo pravila NZS zahtevajo za vodenje ženske A reprezentance, *i.e.* UEFA A licence,¹⁸ pri čemer je Borut Jarc nosilec UEFA PRO licence. Nadalje je s pravili UEFA¹⁹ določena raven strokovne usposobljenosti selektorja in pomočnikov trenerja za tekmovanja pod okriljem UEFA, in sicer na način, da je opredeljena ustrezna stopnja licence, katere nosilec naj posamezna od imenovanih oseb bo. Pravila NZS in Zveze nogometnih trenerjev Slovenije ne opredeljujejo strokovnih kriterijev za ostale člane strokovnega vodstva reprezentance ter se opredeljeno pojmuje kot odgovornost v izbiri na strani selektorja.

Upoštevajoč zgoraj navedeno, se delovna skupina pri svoji presoji ni spuščala v objektivno vrednotenje strokovne usposobljenosti predstavnikov strokovnega vodstva ženske A reprezentance, primernosti trenažnih procesov, tehnično-taktične usposobljenosti in sposobnosti predstavnikov strokovnega vodstva izvesti trenažna in druga ravnanja na način, ki izpolnjuje kriterije strokovnosti.

K strokovni usposobljenosti vodstva ženske A reprezentance gre kot objektivni merljivi kriterij sicer napotiti na športne rezultate, pri čemer se delovna skupina zaveda, da le-teh ni pripisati izključno prispevku strokovnega vodstva ekipe, temveč predvsem tudi igralskemu kapitalu in pogojem dela v reprezentanci. V tem obsegu je delovna skupina opravila vpogled v FIFA Ranking ženske reprezentance Republike Slovenije ter ugotovila, da je bila le-ta ob zaključku leta 2017,²⁰ *i.e.* pred

¹⁶ 11. člen Pravilnika o nogometnih reprezentancah Slovenije.

¹⁷ 13. člen Pravilnika o nogometnih reprezentancah Slovenije.

¹⁸ 11. člen Pravilnika o nogometnih reprezentancah.

¹⁹ Regulations of the UEFA European Women's Championship including UEFA Nations League and European Qualifiers, <https://documents.uefa.com/r/Regulations-of-the-UEFA-European-Women-s-Championship-including-UEFA-Nations-League-and-European-Qualifiers-2023-25-Online>.

²⁰ stanje na dan 15. december 2017, https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/women?dateId=ranking_20171215.

nastopom selektorske vloge Boruta Jarca, uvrščena na 60. mesto (izmed 118 ekip) ter je trenutno²¹ uvrščena na 39. mesto (izmed 188 ekip).

Ne glede na navedeno pa je potrebno ustrezno umestiti tudi pomen zaupanja igralcev v vlogo, trenažni in celostni pristop strokovnega vodstva ekipe. Na tem mestu je bilo pri igralskem kolektivu prepoznati globok razkorak med doseženimi športnimi rezultati in pripisovanjem zaslug za le-tega strokovnosti vodenja ekipe.

K izpovedim igralk v delu opisovanja strokovnosti delovnega pristopa članov vodstva ekipe, delovna skupina poudarja, da so igralk pri svojih izjavah delovale samostojno, le-te so podale vsaka s svojimi besedami ter se delovni skupini ni porodil dvom v verodostojnost podanih izjav. Sogovornice so ob podajanju izjav delovale vidno vznemirjene, ena izmed sogovornic je med izpovedjo jokala, s strani igralk z daljšo zastopanostjo na reprezentančni ravni pa je bilo poudarjeno, da njihovo delovanje ni motivirano z zasledovanjem dviga gmotnega statusa, temveč z dosegom večje dobrobiti za ženski reprezentančni nogomet.

Kot skupno vsem izjavam igralskega kolektiva delovna skupina ugotavlja, da so igralk izpovedovale spoštovanje, predanost in zaupanje v vodstvo reprezentance ob nastopu delovanja le-tega, ter uvodni zanos ob vnosu »sveže energije«, zaupanje v strokovnost vodenja ekipe pa se jim je postopoma omajalo predvsem s pridobivanjem izkušenj v klubih v tujini, pri čemer je večja kohezivnost na strani igralskega kolektiva postopoma prispevala k prenosu teh informacij tudi na ostale članice. V tem kontekstu je več igralk izpovedalo o razkoraku med delovnim pristopom na klubski ravni v tujini in tem, ki so ga bile deležne na reprezentančnem nivoju ter mestoma tudi občutku lastnega strokovnega stagniranja oziroma nazadovanja v času reprezentančnih akcij zaradi neustrezne trenažne podprtosti. Izpovedale so tudi o tem, da naj selektor oziroma strokovno vodstvo v širšem smislu ne bi spremljalo njihovega delovanja na klubski ravni ter so v tem smislu pogrešale vzpostavitev komunikacije, prenosa informacij med strokovnim vodstvom reprezentance in strokovnim vodstvom njihovih klubov.

²¹ stanje na dan 9. junij 2023, https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/women?dateId=ranking_20230609.

Na podlagi izjav igralk je delovna skupina prepoznala prežetost njihovega doživetja strokovnosti vodstva reprezentance z nekaterimi drugimi vidiki, i.e. celostnim vzdušjem v reprezentanci, čustvenim odnosom do dogodkov, obravnavanih v naslednji sekciji predmetnega poročila, zatrdanem avtorskim načinom vodenja reprezentance, do katerega so igralke izoblikovale negativen odnos, ter negativnim doživljanjem nekaterih potez glede umeščenosti pomena ženske A reprezentance v nacionalnem nogometnem ustroju.

Po drugi strani je delovna skupina v razgovorih z vodstvom reprezentance prepoznala njihovo zaupanje v nivo strokovnosti ekipe na vseh ravneh vodenja reprezentance, kakor tudi željo in prizadevanje mestoma slediti pobudam igralk glede vnosov novosti v trenažni proces, poskusno se je trenaže tudi izvedlo po shemah nekaterih tujih klubov, glede komunikacije s klubi pa so navedli, da s klubi v Sloveniji prenos informacij poteka ustrezno, medtem ko naj bi se prav v zadnjem času znotraj strokovnega vodstva razdelile vloge glede komunikacije s klubi tistih igralk reprezentance, ki igrajo v tujini. Vendar pa, opirajoč se na izpovedi igralke kolektiva ugotavljamo, da se navedeni ukrepi v zaupanju igralk v vlogo vodstva in njihovem doživetju strokovnosti le-tega ni adekvatno zrcalilo.

Glede na zgoraj navedeno delovna skupina v kontekstu strokovnosti vodenja A reprezentance ugotavlja, da je igralski kolektiv oblikoval enovit negativen odnos do ustrezne trenažne podprtosti na reprezentančni ravni oziroma strokovnosti vodenja ekipe v širšem smislu, pri čemer pa, kot že navedeno, se je odnos nezaupanja v vodstvo po prepričanju delovne skupine oblikoval prežet z izrazito čustveno podlago celostnega nezadovoljstva igralk z vlogo ženske A reprezentance in odnosov obeh deležnikov znotraj le-te.

Pri tem delovna skupina ni prepoznala takšnega pojmovanja igralk, ki bi priznaval pomen nedvoumnega napredovanja reprezentance na svetovni razvrstitvi FIFA, temveč nasprotno, je ekipa razloge za dosežke iskala v sferi zunaj vloge strokovnega vodstva, medtem ko so bili neuspehi (umanjkanje uvrstitve na velika tekmovanja, poraz na nekaterih pomembnih tekmah) pripisovani razlogom znotraj vodenja reprezentance.

Iz vsega navedenega gre zaključiti, da je odnos igralke kolektiva zaznamovan z izrazitim pomanjkanjem zaupanja v vodstvo reprezentance in strokovnost le-tega, pri čemer o utemeljenosti takšnega prepričanja delovna skupina, kot že uvodoma navedeno, ni sodila. Nedvomno pa je umanjkanje zaupanja prepoznati

kot odsotnost temeljnega gradnika, ki ima sam zase bremenilno težo in je ovira uspešnemu delovanju reprezentance.

K odnosom znotraj reprezentance in obnašanju v okviru reprezentančnih akcij

Komunikacija selektorja – narava izrazoslovja, način vodenja reprezentance, prizadetost duševne integritete igralk

Delovna skupina je v razgovorih s predstavnicami ženske A reprezentance in s strokovnim vodstvom reprezentance preverjala navedbe Odprtega pisma v zvezi z žaljivim izrazoslovjem, ki naj bi bilo sestavni del komunikacije znotraj reprezentance. Nadalje smo preverjali celostni vodstveni pristop selektorja in posamezne ukrepe reprezentančnega vodenja, ki naj bi pri igralkah ustvarjale občutke prizadetosti duševne integritete. Pri tem smo preverjali tako samo objektivno naravo razmerja, kakor tudi vpliv komunikacije in vodstvenega pristopa na naslovnice v smislu prizadetosti njihove duševne integritete.

V izpovedih igralk je bila večja teža kot sami žaljivi konotaciji izrazoslovja, kot ga povzema Odprto pismo, poverjena celostni drži in načinu komuniciranja selektorja. V tem obsegu so navajale avtokratske poteze v komunikaciji, ki naj bi pri igralkah zbujale strah in prizadetost. Ob citiranju žaljivih izrazov so nekatere igralke izpovedale, da so se same tekom kariere že navadile uporabe takšnega izrazoslovja, večja intenzivnost prizadetosti pa je izhajala iz opisa dvigovanja tona v komunikaciji, gospodovalnosti in nadzora, neomogočanja besede igralkam, občutku, da bodo ob vsakem dejanju »nadrte«, ob čemer naj bi le-tem ob takšni komunikaciji večkrat šlo na jok. Izpovedovale so tudi o določenem pozdravnem ritualu ob sestankih reprezentance, ki so ga negativno dojemale, zahteve po enotnosti oblačil na treningih (v smislu, če je imela ena oblečena dolge rokave, je bila zahteva po tem razširjena na celotno ekipo), pravilih udeleževanja obrokov na način, da so se le-tega udeležile skupaj s selektorjem, prepovedi sprehodov brez spremstva ter načinu pridobivanja zaupnih informacij o igralkah na posreden način – preko zaupnic v ekipi in strokovnega osebja.

Na vprašanje, ali so v vodstvenem pristopu selektorja prepoznale tudi kakšne lastnosti, ki jih pojmujejo kot pozitivne, so igralke izpovedale o tem, da je bil mestoma na strani selektorja podan posluš za predloge v smeri sprememb. Opustil se je pozdravni ritual in izvedli so se nekateri drugi ukrepi, vendar pa naj navedeno ne bi pripomoglo k bistveni izboljšavi odnosa.

Na strani igralk je bilo prepoznati tudi določeno empatijo v dojetanju vloge selektorja, v smislu, da *»verjamejo, da ima igralke rad«* ter da *»verjamejo, da mu ni lahko«*, pri čemer pa naj vodstveni pristop, ki ga je selektor zavzel, ne bi bil primeren za naslavljanje ženske ekipe. Kot je v tem kontekstu ena izmed igralk izpovedala *»ženske smo zelo čustvene, ne sprejemamo teh komentarjev kot moški. Moški to sprejmejo, ženske pa se zjočemo in nesemo domov«*.

Selektor je izpovedal, da z uporabo citiranih izrazov ni naslavljal le igrskega kolektiva, temveč reprezentanco kot celoto oziroma *»klop«* (e.g. *»igramo kot divje svinje«*), pri čemer naj njegov namen ne bi bil usmerjen v poniževanje naslovnice. Izpovedal je, da je pred pričetkom vodenja ženske A reprezentance oblikoval izhodišča za lastno delovanje in postopanje strokovnega vodstva reprezentance kot celote. Izhodišča je zapisal v dokument, ki je bil predložen tudi delovni skupini, in med drugim obsega zapise *»brez podcenjevanja in grdih besed«*, *»o spolnosti in privatnih razmerjih ne govorimo«*, *»ne hodimo v sobe za igralke«*. Predajo takšnih izhodišč so potrdili tudi ostali člani strokovnega vodstva reprezentance, skladno s podanimi izhodišči pa naj bi si na splošno tudi prizadevali delovati. Opisana izhodišča odražajo določeni razmislek in zaobljubo delovanja prav v smeri področij, ki so bila kasneje s strani igralk grajana kot disfunkcionalna.

Selektor Jarc v razgovoru z delovno skupino svojega vodenja in načina komunikacije ni prepoznal kot takšnega, v katerem bi ukrepi in pristop, s katerimi je zasledoval vnos discipline v ekipo, vzpostavil in ohranjal razmejitev vlog znotraj le-te, naslavljal morebitne konfliktne situacije in celovito skrbel za učinkovitost in uspešnost delovanja reprezentance, presegali mejo uveljavljenih standardov oziroma civilizacijskih norm. Opisal je, da je bilo stanje in vzdušje v reprezentanci ob njegovem prihodu slabo (čemur so v razgovorih z delovno skupino pritrdele tudi igralke), obdobja svojega delovanja v le-tej pa ni opisal kot takšnega, ki bi bil zaznamovan z nerazrešenimi konfliktnimi situacijami ali slabim delovnim vzdušjem. Opisal je, da so morebitna strokovna vprašanja in probleme s kapetankami sproti razreševali. Navedel je, da so se konflikti pojavljali tudi znotraj igrskega kolektiva, v določenem obdobju tudi nasprotujoča tabora *»domačih igralk«* in *»igralk, ki igrajo v tujini«*. Določeno igralko je označil kot izstopajočo v

konfliktni drži (v razmerju do strokovnega vodstva), le-tej pa tudi pripisuje nosilno vlogo v pričujočem dejanju upora.

Delovna skupina je v razgovorih z ostalimi člani strokovnega vodstva prepoznala, da le-ti vsak s svojimi besedami in opiranjem na različne historične dogodke, naravo odnosov znotraj reprezentance opisujejo kot zgledno oziroma v ničemer v negativnem smislu izstopajočo od običajnih tovrstnih okolij. Odnos selektorja do igrskega kolektiva in ostalih članov strokovnega vodstva je bil po njihovih izpovedih spoštljiv, z jasno uveljavljeno vlogo selektorja kot vodje. Pri tem priznavajo, da v vseh segmentih odnosa z igralnim kolektivom niso bili prisotni, vendar pa naj slika avtokratskega vodje z ukrepi prizadevanja duševne integritete igralk, kot prikazana v Odprtem pismu, ne bi odražala dejanskega stanja. V reprezentanci naj bi selektor vzpostavil jasna pravila za razmejitev vlog, za uveljavitev discipline naj bi mestoma tudi dvignil ton glasu, vendar pa v navedenem niso prepoznali pretiranosti. Prav tako so izpovedali uporabo izrazoslovja, vulgarizmov, z objektivno žaljivo konotacijo, pri čemer pa naj bi bila uporaba le-tega bodisi izrečena v žaru borbe, bodisi mestoma kot del splošne komunikacije, vendar pa ne z namenom poniževanja ali žaljenja.

K samemu izrazoslovju delovna skupina uvodoma ugotavlja, da v opisanih komunikacijskih potezah selektorja, čeprav mestoma obarvanih z vulgarizmi, ki nedvomno niso skladni s civilizacijskimi normami spoštljive komunikacije, ni prepoznala zlonamernosti. Kje je tolerančni prag tovrstnega naslavljanja oseb v kolektivu, ter ali se športni kolektiv, ki po naravi stvari vključuje višjo raven strasti, postopanj v afektu, »žaru borbe«, opravičljivo razlikuje od kolektivov z manj izrazito osebno noto oziroma z bolj uravnoteženo dinamiko delovanja, je vprašanje etike v športu, ki bi ga veljalo samostojno nasloviti, morda tudi z vnosom izobraževalnih modulov mehkih (komunikacijskih) veščin v strukturo športnih organizacij.

Nadalje se po pojmovanju delovne skupine prav v povzetkih izjav igralk, ko so le-te izpostavile specifiko delovanja kolektiva in način doživljanja posameznih (disciplinskih) ukrepov in ravnanj, verjetno skriva relevanten del sporočilnosti k pravilnemu pojmovanju potez selektorjeve komunikacije in vodstvenega pristopa. Če opisani vodstveni pristop morda v nekaterih kolektivih ne bi deloval izrazito razdiralno, pa v konkretnem kolektivu ženske A reprezentance nedvomno je. Ali gre razloge za takšno sklepanje iskati znotraj dejstva, da gre za ženski kolektiv, ali z upoštevanjem narave socialnih vezi znotraj njega, je težko presoditi. Ni zanemariti tudi dejstva, da so igralk v sredstvu medija, na katerega so naslovile Odprto pismo, verjetno prepoznale zmožnost razrešitve stanja nezadovoljstva s

svojo vlogo v reprezentanci in mesta ženskega reprezentančnega nogometa v Sloveniji na splošno, zaradi občutka, da v reprezentančnem okolju nimajo sogovornika, na katerega bi lahko adekvatno naslovile vsa svoja pričakovanja, predmet katerih je bil, kot že opisano, vseobsežen.

Okoliščine, ali so se znotraj igrskega kolektiva izoblikovali drugi dejavniki socialne moči (posamezna igralka, skupina igralk, tretji deležniki), ki bi vplivali na oblikovanje odklonilnega odnosa do reprezentančnega vodenja, delovna skupina vsled omejenega uvida v celovito socialno dinamiko znotraj igrskega kolektiva ni prepoznala. Kot že omenjeno, pa gre na tem mestu poudariti, da je po vtisu delovne skupine na strani igrskega kolektiva prišlo do intenzivnega nezadovoljstva na ravni vseh vidikov delovanja reprezentance, *i.e.* občutek neustrezne strokovne podprtosti, pripisljivost športnih neuspehov le-tej, prepričanje o nezadostni finančni opremljenosti reprezentance, občutek nezadostne ravni pozornosti, ki ga vodstvo NZS poveri ženskemu reprezentančnemu nogometu, ter gre torej vodstvene in komunikacijske pristope selektorja pravilno pojmovati le na način njihove umeščenosti v opisan celostno negativni vidik doživljanja reprezentančne vloge.

Če morda posamezni izmed zgoraj opredeljenih dejavnikov ni bil sposoben aktivirati igralk v enotnem uporuh zoper aktualno stanje v reprezentanci, pa je mobilizacijsko sposobnost pripisati prežetosti vseh opisanih vidikov, kot so jih doživljale igralke.

K odnosu drugih članov strokovnega vodstva reprezentance

Igralke so k okoliščinam, ki naj bi bremenile stanje odnosov znotraj reprezentance, izpostavile tudi določena ravnanja ostalega strokovnega osebja. V tem obsegu je bilo navajano pošiljanje sporočil, ki naj bi jih na socialnih omrežjih izvedel trener vratark Danilo Vladimir Sergaš, ter objava komentarjev na socialnih omrežjih trenerja Milomirja Kondića, usmerjena v stanje klubskega nogometa v Sloveniji.

K sporočilom Danila Vladimirja Sergaša delovna skupina ni pridobila izjav igralk, ki naj bi bile naslovnice opredeljenih sporočil, prav tako vsebina domnevnih sporočil s strani udeleženk razgovora ni bila konkretizirana, ali predloženo kakršnokoli drugo gradivo (slike sporočil) na podlagi katerih bi se delovna skupina z le-temi lahko seznanila in presodila njihov pomen. Vsled dejstva, da je Danilo

Vladimir Sergaš zanikal kakršnokoli obliko komunikacije z igralkami po socialnih omrežjih, drugih navedb s tem v zvezi pa delovna skupina ni pridobila, kršitev s tem v zvezi ni ugotovila.

K objavam Milomirja Kondića na socialnih omrežjih je bilo delovni skupini predloženo gradivo (slike objav na socialnih omrežjih), v katerem so obsežene izjave, ki bi jih bilo mogoče razumeti kot »porogljiv« odnos do stanja v ženskem klubskega nogometu v Sloveniji oziroma do dosežkov določenega kluba. Vloga trenerja, ki jo Milomir Kondić opravlja v ženski A reprezentanci, predpostavlja potrebo po nepristranskem izvajanju le-te brez ozira na morebitno vzporedno klubske vpetost omenjenega. V času reprezentančnih akcij člani reprezentance skladno s Pravilnikom o nogometnih reprezentancah Slovenije predstavljajo Republiko Slovenijo in NZS, ter mora biti njihovo obnašanje v skladu s temeljnimi načeli NZS. K obvladovanju nasprotja interesov in drugim poudarkom etičnega ravnanja napotuje tudi Etični kodeks NZS. Ker objave na socialnih omrežjih niso dejanja, ki bi jih bilo mogoče časovno izvotliti na čas znotraj in zunaj reprezentančnih akcij, delovna skupina ocenjuje, da bi bilo ravnanje trenerja Milomirja Kondića mogoče razumeti kot neskladnega z opisanimi zapovedmi, še posebej v primeru, da bi bilo takšno ravnanje sistematično in dlje časa trajajoče. V obsegu predmeta tega poročila pa gre v vsakem primeru ugotoviti, da je opisano ravnanje vneslo nepotrebno prizadetost v reprezentančno okolje tistih igralk, ki so se v komentarjih prepoznale kot članice kluba na katerega so se izjave nanašale.

K poseganju v zasebno sfero igralk

Igralke so reprezentančne odnose opisovale kot obremenjene z zanimanjem strokovnega vodstva za njihovo zasebno sfero, konkretno za vprašanja partnerskih zvez, s tem v zvezi naj bi bili podajani tudi homofobno obarvani komentarji. Selektor naj bi si podatke prizadeval pridobivati posredno, preko predstavnikov iz strokovnega vodstva reprezentance. Občutek naj bi imele, da podatki »uhajajo« tudi iz sobe za opravljanje fizioterapij. Pogrešale so razpoložljivost športnega psihologa, s katerim bi se lahko pogovorile o osebnih stiskah.

Strokovno vodstvo reprezentance je zanikalo sleherno postopanje v smislu usmerjenega pridobivanja podatkov iz zasebne sfere igralk, bodisi s strani njih samih bodisi na posreden način. Nekateri člani strokovnega vodstva so izpovedali,

da so igralke same, glede na okolje in kontekst interakcije z njimi, delile posamezne informacije iz svojih življenj, pri čemer pa naj takšnih informacij sami ne bi nepooblaščno razkrivali selektorju ali drugim osebam. V zvezi s partnerskimi zvezami je več predstavnikov strokovnega vodstva izpostavilo isti (en) historični dogodek. V le-tem je selektor zaradi drugačne porazdelitve igralk po sobah kot običajno, povprašal strokovno osebje, ali so morda seznanjeni, da bi bili dve izmed njih sprti. Informacija je iz vira, ki sogovornikom ni bil poznan, prispela do igralk, ki jih je dogodek intenzivno vznemiril.

Delovna skupina vprašanje razmerja med športnikom in trenerjem oziroma selektorjem pojmuje kot zelo pomembno razmerje v življenju posameznika, prežeto tudi z vprašanji zasebne sfere. V liku selektorja naj bi se odražale vloge mentorja, motivatorja, v določeni meri pa tudi zaupnika. V kolikšni meri je vloga zaupnika podana, je odvisno od konkretnega razmerja med udeležanima subjektoma. V konkretnem primeru opisana vloga očitno ni bila prisotna. Sistematičnega (nepooblaščenega) pridobivanja podatkov iz zasebne sfere igralk pa delovna skupina zaradi omejenega uvida v socialno dinamiko znotraj ekipe ni uspela z zanesljivostjo ugotoviti, saj je bil z obeh strani izpostavljen isti historični dogodek, le s popolnoma različnim dojetjem vsebine in pomena le-tega.

Predpostavljamo pa, da bi bila možnost razvoja občutka igralk, da je njihova zasebna sfera predmet obče diskusije na strani strokovnega vodstva, verjetno manjša, če bi v reprezentanci imele možnost nasloviti svoje osebne stiske na strokovno usposobljeno osebo, športnega psihologa.

Prav tako delovna skupina predlaga, da se razmisli o vnosu periodičnih neodvisnih preverjanj stanja odnosov v reprezentancah NZS s strani neodvisne strokovno usposobljene osebe. S časovno distanco in poznavanjem dveh polov izpovedi, se takšno *ex post* analiziranje razmerij izkazuje kot manj učinkovito oziroma lahko služi kvečjemu kot možna podlaga za uvedbo sistemskih ukrepov. Ni pa takšno časovno oddaljeno preverjanje sposobno uskladiti odnosov oziroma predstavljati satisfakcije za utrpljene posledice v duševni sferi, v kolikor je do nedopustnih poseganj v zasebnost resnično prišlo. V primeru rednih periodičnih preverjanj pa bi se morda lahko izognilo nastopu podobnih situacij, kot v pričujoči problematiki ženske A reprezentance, ko je, če sodimo po izpovedih obeh deležnikov razmerja, prihajalo na eni strani do doživljanja nedopustnih poseganj v intimo igralk, na drugi strani pa do prepričanja ustreznega spoštovanja distance.

V obsegu poseganja v zasebno sfero igralk je delovna skupina v razgovorih preverjala še navedbe o ravnanjih z zatrjevano rasistično konotacijo. S tem v zvezi je več igralk izpovedalo o istem historičnem dogodku. Udeleženca le-tega naj bi bila igralka, ki z delovno skupino ni opravila razgovora, ter predstavnik strokovnega vodstva. Dogodek se nanaša na interakcijo, v kateri naj bi predstavnik strokovnega vodstva podal komentar, ki se nanaša na raso izbranega partnerja igralk. Po oceni delovne skupine je komentar, kakršen je bil s strani več igralk izpovedan, nedvomno presegal civilizacijske norme spoštljive komunikacije. Kakšna naj bi bila raven prizadetosti duševne sfere igralk in v kakšnem kontekstu naj bi bil komentar izrečen, delovna skupina ni mogla preveriti, saj se igralka vabilu delovne skupine na razgovor, naslovljen na celotni igralski kolektiv, ni odzvala. Čeprav sistematičnega ravnanja v smeri podajanja izjav, ki bi bile obarvane s spravljanjem v podrejeni položaj na podlagi rase, delovna skupina ni ugotovila, pa poudarja, da je sposoben že en tovrstni dogodek predstavljati grob poseg v integriteto posameznika. Pri tem ne gre spregledati, da je komentar, kakršen je bil opisan delovni skupini, zmožno razumeti na način neprimernega humornega poskusa, kar pa ne spremeni dejstva njegove sposobnosti razžaliti naslovnika. Glede na navedeno so priporočila delovne skupine tudi v tem delu usmerjena v vnos izobraževalnih modulov mehkih (komunikacijskih) veščin, skrb za ponotranjenje načel Etičnega kodeksa NZS,²² kakor tudi v redno periodično preverjanje stanja odnosov v reprezentancah NZS s strani neodvisnega strokovnjaka.

Sklepoma v obsegu predmetnega poglavja delovna skupina obravnava še dogodek glede izvedenega merjenja telesne teže igralk ženske A reprezentance, kot opisan v Odprtem pismu. Igralk so izpovedale, da so bile podvržene ukrepu merjenja telesne teže, pri čemer naj bi bili rezultati le-tega obravnavani pred celotnim igralskim kolektivom. Igralk naj bi bile testirane na Fakulteti za šport v Ljubljani, ob prejemu rezultatov pa naj bi selektor vsako izmed igralk povprašal, ali ocenjuje, da je potrebno na teži pridobiti ali jo izgubiti (kar naj bi nakazala s palcem obrnjenim navzgor ali navzdol). Nekatere igralk so izpovedale o občutku sramu in ponižanja ob takšni obravnavi. Predstavniki strokovnega vodstva reprezentance

²² Etični kodeks NZS, ki ga je Skupščina NZS sprejela dne 24. 4. 2023, https://www.nzs.si/Doc/Info/2023/Eti%C4%8Dni%20kodeks%20NZS_24.4.2023.pdf.

o obravnavanem dogodku niso izpovedali, ter so v tem kontekstu bodisi navajali, da v vseh fazah sodelovanja niso bili prisotni, bodisi se testiranje niso spominjali izvedenih na prej opisan način in v okviru merjenj telesne teže niso prepoznavali odstopanja od profesionalnih okvirjev. K samemu merjenju telesne teže igralk gre sicer prepoznati objektivno naravo le-tega v kontekstu spremljanja telesne pripravljenosti igralk, ki so profesionalne športnice, delovna skupina pa prepoznava potrebo po spoštljivi komunikaciji rezultatov takšnega merjenja. Skrb za ustrezno telesno težo posameznika je lahko povezana z intenzivnim angažiranjem in zaskrbljenostjo, ob nedoseganju zastavljenih ali pričakovanih ciljev pa tudi z občutkom sramu. Posledično se kot ključno izkazuje, da so rezultati s tem v zvezi testirancu sporočeni na individualni ravni in spoštljivo. Prav tako je pričakovati, da je testiranje v primeru, ko je ugotovljena prekomerna ali nezadostna telesna teža, spremljano s podajo trenažnih, nutricionističnih oziroma drugih priporočil za doseg pričakovanih ciljev. Umanjkanje slednjega so igralke prav tako izpovedovale.

K uporabi alkoholnih substanc

V obsegu uporabe alkoholnih substanc na reprezentančnih akcijah so igralke izpovedale, da strokovno vodstvo reprezentance po končanem treningu vselej spije pivo, ki ga imajo skladiščenega v službenem kombiju. Nadalje naj bi bile steklenice vina vselej prisotne na mizi ob reprezentančnih akcijah. Nakup alkohola so opredeljevale kot službeni strošek NZS, kar so po drugi strani primerjale z lastnim občutkom »*da se je šparalo na njihov račun*«. Na reprezentančno akcijo v Turčijo so se po izpovedih igralk alkoholne pijače prepeljale med dresi igralk. Opisano stanje in odnos do alkoholnih substanc so opisovale kot neprimerno za športno okolje in neprofesionalno za reprezentančno akcijo, ki je delovna obveznost. Navedle so nekaj historičnih dogodkov, v katerih so pripisovale opitost članu strokovnega vodstva.

Predstavniki strokovnega vodstva so pritrdili, da se po treningih izpije pivo ter da si ob večerjeh na reprezentančnih akcijah celoten kolektiv strokovnega vodstva razdeli eno ali dve buteljki vina. Poudarili so, da vnos alkohola nikoli ne presega norm primerne vedenja. Prav tako je bilo s strani oseb, ki so imele uvid v opredeljeno dogajanje, in sicer tehničnega vodje reprezentance in ekonomista, potrjeno, da so bile alkoholne pijače prepeljane na reprezentančno akcijo v Turčijo. Pri tem naj bi šlo pretežno za buteljke (ki so sponzorsko sredstvo) kot protokolarna

darila za predstavnike države gostiteljice, ter določena količina piva. Omenjeni prenos alkoholnih pijač se po izpovedi ekonoma ni izvedel med dresi igralk, temveč so bili dresi ter preostala športna oprema hranjeni v posebnih torbah, vse skupaj pa nato v večjih kovinskih škatlah, pri čemer se naj alkoholne pijače ne bi hranile v isti škatli kot dresi.

Delovna skupina kot nesporno ugotavlja dejstvo, da je bila konzumacija alkohola na reprezentančnih akcijah v določeni meri prisotna. Prav tako je kot nesporno mogoče ugotoviti dejstvo prenosa alkohola na reprezentančno akcijo v Turčijo. S tem v zvezi delovna skupina napotuje na Pravilnik o reprezentancah Slovenije, ki v 32. členu določa, da člani reprezentance v času reprezentančnih akcij predstavljajo Republiko Slovenijo in NZS, da mora biti njihovo obnašanje v tem času v skladu s temeljnimi načeli NZS (npr. načelo lojalnosti, načelo integritete in športnega duha), ter da je nešportno obnašanje v okviru reprezentančnih akcij prekršek, ki se obravnava v skladu z disciplinskim pravilnikom NZS. Ali je prisotnost in raven konzumacije alkoholnih substanc na reprezentančnih akcijah presegala meje športnega obnašanja v meri, da bi navedeno izpolnjevalo dejanski stan prekrška, delovna skupina kot nepristojni organ za vodenje disciplinskega postopka ni ugotavljala. Sledi pa mnenju igralk v tem, da utegne prisotnost alkohola na reprezentančnih akcijah, kolikor le-to ni povezano s protokolarnimi aktivnostmi, mestoma imeti sposobnost okrniti videz športnosti duha, ki ga NZS varuje. Posledično delovna skupina predlaga, da se oblikujejo usmeritve glede uporabe alkoholnih substanc na reprezentančnih akcijah na način, da bo varovan ugled institucije, spoštovana temeljna načela NZS ter navsezadnje varovana integriteta športnikov in športnic.

K spoštovanju »COVID-19 protokola«

V razgovoru z delovno skupino so igralkе izpovedale o dogajanju na reprezentančni akciji v Rusiji in Estoniji v oktobru 2020²³ ter s tem povezanimi dogodki v obsegu (ne)upoštevanja pravil dolžnega ravnanja v primeru potrjene okužbe s SARS-CoV-2. Ker je del dogajanja s tem v zvezi dokumentiran v pisnem gradivu, ki ga je delovna skupina pridobila s strani tehničnega vodje reprezentance, v nadaljevanju najprej podajamo opis historičnih mejnikov.

Prihod igralk na reprezentančni zbor se je odvijal v obdobju več dni, ter je posledično NZS sprejel odločitev po izvedbi COVID-19 testiranja igralk in strokovnega vodstva reprezentance v več korakih. Prvo testiranje v režiji NZS s hitrimi antigenskimi testi (HAT) je bilo s strani izvajalca Zdravstveni zavod Zdravje izvedeno v petek dne 16. 10. 2020. Pozitivni rezultat testa je bil podan za eno igralko, ki se posledično reprezentančnemu zboru ni pridružila. Drugo testiranje s HAT testi je bilo s strani izvajalca Zdravstveni zavod Zdravje izvedeno v ponedeljek dne 19. 10. 2020, ob zboru pred Hotelom Arena. Po prejemu izvidov testov, ki so bili za vse testirane udeležence negativni, so se igralkе lahko podale v hotelske sobe. Tretje testiranje, tokrat v režiji UEFA s PCR testi, je bilo s strani izvajalca SYNLAB izvedeno v torek dne 20. 10. 2020. Rezultati testiranja so bili znani v sredo dne 21. 10. 2020, ko je bilo ugotovljeno, da je ena testirana udeleženka (fizioterapevtka) prejela pozitiven izvid. Omenjena je reprezentančni zbor zapustila, vpoklicana pa je bila druga fizioterapevtka, ki je pred vključitvijo v reprezentančni zbor opravila testiranje s HAT testom. Reprezentanca je v četrtek dne 22. 10. 2020 s čarterskim letom potovala v Rusijo (Moskva). V Moskvi je kapetanka reprezentance navajala bolezenske znake, zato je bila premeščena v samostojno sobo. Po tekmi v Rusiji dne 23. 10. 2020 se je reprezentanca vkrcala na čarterski let v Estonijo (Talin), prej opredeljena nadomestna fizioterapevtka, ki se dela reprezentančne akcije v Rusiji ni udeležila,²⁴ pa je v Estonijo pripotovala ločeno. V soboto dne 24. 10. 2020 je bilo s strani izvajalca SYNLAB izvedeno vnovično

²³ Ključni mejniki dogajanja sodijo v obdobje med 16. 10. 2020 (prihod prvih igralk na reprezentančni zbor) in 25. 10. 2020 (ugotovitev pozitivnih testov ob COVID-19 testiranju v Estoniji) ter do konca meseca oktobra, ko se je odvijalo umeščanje igralk v mesta za samoizolacijo.

²⁴ Saj se zanjo ni uspelo pravočasno pridobiti vizuma za vstop v Rusijo.

PCR testiranje v režiji UEFA. V nedeljo 25. 10. 2020 je reprezentanca prejela izvide testiranja, ki so bili za 22 testirancev pozitivni (17 igralk in 5 članov strokovnega vodstva reprezentance). Sledila je izvedba ukrepov skladno z UEFA Return to play protocol. Na podlagi obvestila lokalnih oblasti v Estoniji, ki so navajali obveznost štirinajstdnevne karantene, je bila sprejeta odločitev po zapustitvi ozemlja Estonije v roku 36 ur. Organiziran je bil čarterski let za povratek v Slovenijo. V Sloveniji se je igralkam zagotovilo kratkoročno namestitev v hotelu za izvedbo izolacije zaradi COVID-19, z napotkom, da si poskusijo v vmesnem času zagotoviti lastno namestitev za nadaljnjo izvedbo izolacije. Sledili so različni ukrepi v zvezi z zagotavljanjem lokacije za COVID-19 izolacijo igralk, glede na parcialne zmožnosti le-teh za izoliranje v lastni režiji.

V izpovedih igralk so bile kot ključne izpostavljene določene okoliščine, ki so jim povzročale skrb za lastno zdravje oziroma jih drugače vznemirjale. Ko so opazile, da je prvotno angažirana fizioterapevtka zapustila reprezentančni zbor, se jim je porodil sum, da je bila navedena testirana pozitivno, ter da so bile zaradi prej izvajanih fizioterapij izpostavljene okužbi. Med izpovedjo igralskega kolektiva in strokovnega osebja obstoji neskladje med tem, ali so bile igralko o okužbi fizioterapevtke obveščene in ali so bili s tem v zvezi vestno izvajani ukrepi za preprečevanje prenosa okužbe. Nadalje so navajale določene vrzeli, kot so jih pojmovala v celostnem izvajanju COVID-19 režima (e.g. prehajanje nadomestne fizioterapevtke v in iz t.i. »mehurčka«, izvedba ukrepov po tem, ko je prvotno angažirana fizioterapevtka zaznala znake okužbe, obravnava kapetanke reprezentance po tem, ko je zaznala znake okužbe). Intenzivno naj bi jih vznemirilo tudi postopanje NZS ob zagotavljanju mesta za izvedbo izolacije ob povratku v Slovenijo.

Delovna skupina uvodoma ugotavlja, da predmet njene presoje ni upoštevanje skladnosti postopanja služb NZS z nacionalnimi pravili s področja zaježitve in obvladovanja nalezljive bolezni COVID-19, kakor tudi ne skladnosti ravnanja s področnimi pravili športnih organizacij (UEFA Return to play protocol),²⁵ temveč je

²⁵ V času obravnavane reprezentančne akcije je bila veljavna verzija 2 protokola, [https://editorial.uefa.com/resources/0260-100e7c679cbe-70a859716160-1000/uefa return to play protocol 20200805095906.PDF](https://editorial.uefa.com/resources/0260-100e7c679cbe-70a859716160-1000/uefa%20return%20to%20play%20protocol%2020200805095906.PDF).

navedeno vprašanje predmet njene presoje le v obsegu, kolikor je ključno za splošno ugotovitev stanja v ženski A reprezentanci. Pri svoji presoji je delovna skupina upoštevala relevantno časovno oddaljenost dogodka, kakor predvsem tudi umestitev historičnega dogodka v čas, ki ga je med drugim zaznamovala tudi hitra dinamika spreminjanja in dopolnjevanja COVID-19 pravnega režima.²⁶

Ali so bile igralkе s strani strokovnega vodstva reprezentance resnično obveščene o stiku z osebo s potrjenim COVID-19, delovna skupina na podlagi zbranega gradiva ni uspela z zanesljivostjo ugotoviti. Pri navedenem so relevantne tudi okoliščine, v kakšnih razmerah so bili stiki z navedeno osebo pred nastopom bolezenskih znakov vršeni, ali so se dosledno izvajali preventivni ukrepi (nošenje zaščitne maske, higiena rok, izogibanje nenujnim stikom, zračenje, razkuževanje rok in površin) na podlagi katerih bi bilo odgovorno sklepati, da do prenosa okužbe ni prišlo. Opredeljenih okoliščin delovna skupina iz zgoraj opredeljenih razlogov ni raziskovala, se pa je seznanila z izjavami oseb strokovnega vodstva reprezentance, da na strani igralskega kolektiva naj ne bi vselej bila podana doslednost pri upoštevanju preventivnih ukrepov v medsebojnem druženju, oziroma naj bi bilo potrebno pogosto napotovanje na vestnost pri izvajanju le-teh (npr. na opustitev nenujnega druženja na skupnih površinah, nošenje mask ipd.).

Vsled zaostrenega stanja pandemije COVID-19 v kritičnem času je razumljivo sklepati, da bi tudi ob neporoditvi suma na okuženost osebe, ki se je nahajala v t.i. COVID-19 mehurčku, igralkе kakor tudi drugi udeleženci reprezentančne akcije upravičeno doživljali nemir in zaskrbljenost pred okužbo. Navedeno je še poudarjeno razumeti ob dejstvu, da je telesna zmogljivost na najvišji ravni športnikovo temeljno delovno orodje, morebitna okužba z virusom SARS-CoV-2 pa se lahko relevantno izkazuje v njegovi športni karieri. Posledično delovna

²⁶ Dne 19. 10. 2020 je bila v Republiki Sloveniji z uveljavitvijo Odloka o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 146/20) razglašena epidemija COVID-19 (t.i. drugi val epidemije), pri čemer so se različni epidemiološki ukrepi v Republiki Sloveniji zaostrovali v obdobju od začetka septembra 2020. Regulacija izvajanja športne dejavnosti v kontekstu epidemioloških ukrepov je bila vzpostavljena z Odlokom o začasnih omejitvah pri izvajanju športne dejavnosti (Ur. l. RS, št. 150/2020), s čimer je bil ne glede na splošni epidemiološki režim proces športne vadbe dovoljen določenim kategorijam športnikov. Pravila ravnanja za preprečitev širjenja okužbe s SARS-CoV-2, za ravnanje oseb s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2 ter za osebe, ki so bile izpostavljene okužbi s SARS-CoV-2, so bila določena z vsakokratnimi navodili in priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ).

skupina verjame igralkam v njihovih izpovedih, da so dogajanje v zvezi z opisano reprezentančno akcijo doživljale z visoko stopnjo duševnega nemira. Prav tako pa je bilo v izpovedih predstavnikov strokovnega vodstva reprezentance prepoznati intenzivno prizadevanje v smeri organizacijske izvedbe reprezentančne akcije na epidemiološko skladen način, izpovedovali pa so tudi, da so poskušali z določenimi intervencijami osredotočenost igralk preusmeriti na tekmo, kar gre glede na namen reprezentančne akcije razumeti. Ali je bilo postopanje ključnih deležnikov ob ugotovljenem primeru okužbe z virusom SARS-CoV-2 z epidemiološkega vidika na vseh ravneh ustrezno, delovna skupina, kot že navedeno, ni z zanesljivostjo ugotovila, naknadno postopanje ob sodelovanju z igralkami za namen varne izvedbe izolacije pa bi bilo verjetno povezano z nižjo stopnjo nezadovoljstva ob vnaprejšnji predvidenosti protokola s tem v zvezi in sklenitve dogovora z igralskim kolektivom.

K pogojem dela in pričakovanjem po izenačitvi z moško A reprezentanco

Delovna skupina je pogoje dela v ženski A reprezentanci in pričakovanja po izenačitvi s statusom moške A reprezentance obravnavala v omejenem obsegu, saj so bile okoliščine s tem v zvezi v pretežnem delu konkretizirano predmet obravnave na sestanku predstavnic ženske A reprezentance in vodstva NZS, ki se je odvil 11. 7. 2023, ter je po seznanjenosti delovne skupine med deležnikoma srečanja dogovorjeno, da se usklajevanje nadaljuje v mesecu septembru 2023. Posledično delovna skupina v razgovorih z igralskim kolektivom ni podrobneje preverjala zahtev igralk s tem v zvezi.

V kontekstu pogojev dela tako delovna skupina ugotavlja, da je bilo s strani igralk kot skupni imenovalec izpovedi prepoznati razočaranje nad ravno pozornostjo, ki jo je ženska A reprezentanca celovito gledano deležna v primerjavi z moško A reprezentanco. K neustreznim prevozom so igralk poudarile reprezentančni akciji v Kazahstanu dne 8. 4. 2022 in Franciji dne 12. 4. 2022, kjer je prevoz med destinacijama potekal nesorazmerno dolgo ter ni nudil ustreznega časa za počitek in pripravo na tekmo. Prav tako je bilo prepoznati nezadovoljstvo igralk z zagotovljenimi obroki v času letalskih transferjev in med bivanjem v hotelih po

izvedenih treningih, z izborom lokacij reprezentančnih tekem ter s tehničnimi karakteristikami dresov.

V zvezi z zgoraj opredeljenimi okoliščinami delovna skupina poleg samih podrobnosti zahtev, ki so že predmet usklajevanja z vodstvom NZS, ugotavlja občutek igralskega kolektiva, da je ženska A reprezentanca v ustroju krovne zveze finančno nezadovoljivo obtežena, pri čemer so bile nekatere podrobnosti, ki so jih navajale s tem v zvezi, bolj kot z znatnim stroškovnim bremenom usmerjene v okrnjen občutek reprezentančnega ponosa, spremljan z občutkom spregledanosti s strani matične zveze. Materializacijo tega občutenja je bilo predvsem prepoznati na primeru dresov, kjer so igralko doživeto izpovedale o primeru reprezentančne akcije v Franciji, kjer so igralko po izjemno kvalitetno odigrani tekmi (tekmo so izgubile z izidom 1:0, predhodno tekmo v Sloveniji pa z 2:3, po prejemu zadnjem голу iz 11m v 94. minuti) z ekipo, ki je bila v času odigrane tekme na lestvici FIFA uvrščena na 3. mestu. Izpovedovale so sram, ki so ga doživljale, ko so po odigrani tekmi francoske igralko, s kapetanko Wendie Renard na čelu, pristopile do njih z namenom menjave dresov, same pa le-tega niso smele izvesti, saj imajo za celoten tekmovalni cikel na voljo le 2 dresa na igralko. Prav tako so izražale pričakovanje po bolj pogosti udeležbi vodstva NZS na tekmah.

Ob opisanem gre prepoznati, da je v luči vseh silnic vzdigovanja ženskega nogometa v ustroju nogometne strukture, v zavesti gledalcev, kvaliteti igre in promociji krovnih zvez FIFA in UEFA, s sprejetima strategijama ženskega nogometa,²⁷ neljub dogodek menjave dresov, kot opisan zgoraj, potrebno nasloviti z dolžno pozornostjo.

²⁷ Women's Football Strategy, FIFA, <https://digitalhub.fifa.com/m/baafcb84f1b54a8/original/z7w21ghir8jb9tguvbcq-pdf.pdf>; Women's Football Strategy 2019-24, UEFA, https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/Womensfootball/02/60/51/38/2605138_DOWNLOAD.pdf.

5. ZAKLJUČEK

Intervencija za samorefleksijo, kakršno je v dinamiko ženske A reprezentance in vključenih deležnikov prineslo imenovanje in dejavnost delovne skupine ter priprava pričujočega poročila, je v slovenskem športnem prostoru ukrep brez predhodnih zgledov. Je rezultat zavesti NZS, da ni omniprisotni akter, z uvidom v vse plasti dogajanja pod svojim okriljem, hkrati pa je nosilec odgovornosti za dobrobit vseh akterjev nogometne družine ter za uspešen razvoj slovenskega nogometa v širšem pomenu.

Delovna skupina je svojo vlogo »kritičnih oči«, ki naj spoznajo in presodijo stanje v ženski A reprezentanci, zavzela odgovorno in neobremenjeno pristranskih vidikov. Na podlagi izvedenega spoznavnega procesa, v okviru katerega je med drugim izvedla več ur razgovorov s predstavniki obeh ključnih deležnikov preučevane problematike, *i.e.* igralskega kolektiva ženske A reprezentance in strokovnega vodstva reprezentance, je ugotovila **relevantni razkorak med obema opredeljenima poloma, obremenjen z izrazito osebno dimenzijo, ter vprašljivo zmožnost premostljivosti dane situacije brez korenite intervencije.**

S tem v zvezi je delovna skupina prepoznala, da je odnos igralskega kolektiva zaznamovan s **pomanjkanjem zaupanja v vodstvo reprezentance in strokovnost le-tega**, pri čemer o utemeljenosti takšnega prepričanja delovna skupina ni sodila, saj je objektivno gledano ugotovitev strokovne usposobljenosti izpolnjena s podanostjo ustrezne ravni licence trenerja. Hkrati ni spregledati tudi izrazitega vzpona ženske A reprezentance na FIFA Ranking lestvici v času delovanja aktualnega strokovnega vodstva reprezentance. Je pa delovna skupina v tem kontekstu poudarila, da gre umanjkanje zaupanja v strokovno podprtost prepoznati kot odsotnost temeljnega gradnika, ki ima sam zase bremenilno težo in je ovira uspešnemu delovanju reprezentance.

K posameznim očitkom Odprtega pisma igralk, usmerjenim na različne ravni **odnosov znotraj reprezentance in obnašanju v okviru reprezentančnih akcij**, je delovna skupina v temelju ugotovila razkorak med naravo komunikacije in odnosov, kot so jo opisovale igralk, in vidikom, kot ga je podalo strokovno vodstvo. Medtem ko je vidik igralk podrobneje opisan v Odprtem pismu in je bil s strani sogovornic tudi ponovno izpovedan, je bil po izpovedih strokovnega vodstva odnos selektorja do igralskega kolektiva in ostalih članov strokovnega vodstva spoštljiv, z jasno uveljavljeno vlogo selektorja kot vodje, medtem ko so naravo odnosov znotraj reprezentance opisovali kot zgledno oziroma v ničemer v negativnem smislu izstopajočo od običajnih tovrstnih okolij. Delovna skupina je k samemu **žaljivemu izrazoslovju**, navajanem s strani igralk, ugotovila, da v

opisanih komunikacijskih potezah selektorja, čeprav mestoma obarvanih z vulgarizmi, ki nedvomno niso skladni s civilizacijskimi normami spoštljive komunikacije, ni prepoznati zlonamernosti. K **vodstvenemu pristopu selektorja**, ki so mu igralke očitale avtorske poteze, je delovna skupina presodila, da kolikor le-ta v nekaterih kolektivih morda ne bi deloval izrazito razdiralno, pa v konkretnem kolektivu ženske A reprezentance nedvomno je. Ali gre razloge za takšno sklepanje iskati znotraj dejstva, da gre za ženski kolektiv, ali z upoštevanjem narave socialnih vezi znotraj njega, je težko presoditi. Nadalje je po vtisu delovne skupine na strani igralskega kolektiva prišlo do izoblikovanja odnosa nezadovoljstva na ravni več vidikov delovanja reprezentance, in sicer občutka neustrezne strokovne podprtosti, pripisljivosti športnih neuspehov le-tej, prepričanja o nezadostni finančni opremljenosti reprezentance, občutka nezadostne ravni pozornosti, ki ga vodstvo NZS poveri ženskemu reprezentančnemu nogometu, ter gre torej v poročilu opisane vodstvene in komunikacijske pristope selektorja ter dejanja drugih predstavnikov strokovnega vodstva reprezentance pravilno pojmovati le na način njihove umeščenosti v opisan način, kako so sogovornice doživljale svojo reprezentančno vlogo. Delovna skupina po drugi strani ni ugotovila takšnega postopanja predstavnikov strokovnega vodstva reprezentance, ki bi merilo na sistematično (nepooblaščen) **pridobivanje podatkov iz zasebne sfere igralk** (podatki v zvezi s partnerskimi zvezami). V tem kontekstu je bil z obeh strani sogovornikov izpostavljen isti historični dogodek, a z različnim dojemanjem vsebine in pomena le-tega. Prav tako delovna skupina ni ugotovila sistematičnega ravnanja vodstva reprezentance v smeri podajanja izjav, ki bi bile obarvane s **spravljanjem v podrejeni položaj na podlagi rase**. Glede **uporabe alkoholnih substanc** je delovna skupina ugotovila, da je bila konzumacija alkohola na reprezentančnih akcijah v določeni meri prisotna, kar je bilo potrjeno tudi strani članov strokovnega vodstva reprezentance, pri čemer so le-ti poudarili, da vnos alkohola nikoli ni presegal norm primerne vedenja. Glede ugotavljanja tega, ali je obnašanje članov reprezentance merilo na nešportno obnašanje v smislu 32. člena Pravilnika NZS o reprezentancah Slovenije, je delovna skupina odkazala na pristojnost disciplinskih organov NZS. Glede prenosa alkoholnih pijač na reprezentančno akcijo v Turčijo pa delovna skupina ni ugotovila postopanja vodstva reprezentance na nedopusten način. K spoštovanju **COVID-19 protokola** je delovna skupina poudarila, da predmet njene presoje ni upoštevanje skladnosti postopanja služb NZS z nacionalnimi pravili s področja zaježitve in obvladovanja nalezljive bolezni COVID-19. Ali so bile igralke s strani strokovnega vodstva reprezentance resnično obveščene o stiku z osebo s potrjenim COVID-19, delovna skupina na podlagi zbranega gradiva ni uspela z

zanesljivostjo ugotoviti. Glede naknadnega postopanja ob sodelovanju z igralkami za namen varne izvedbe izolacije pa je presodila, da bi bilo le-to verjetno povezano z nižjo stopnjo nezadovoljstva ob vnaprejšnji predvidenosti protokola s tem v zvezi in sklenitve dogovora z igralskim kolektivom.

Čeprav spoznavne metode in proces dela delovne skupine niso bili primerljivi organom s preiskovalnimi pristojnostmi, pa na tem mestu poudarjamo, da **delovna skupina ob presoji očitkov, usmerjenih v reprezentančne odnose, ni prepoznala takšnih dejanj, ki bi NZS velevali iniciacijo postopkov pred organi pregona**. Kolikor je mestoma ugotovila možnost subsumpcije očitanih dejanj pod disciplinska pravila NZS, je navedeno opisala v poročilu.

Delovna skupina je tekom poročila podala določena **priporočila**, ki jih predlagamo prenesti v pravila NZS, ki uokvirjajo organizacijo in delovanje ženske A reprezentance v ožjem pomenu oziroma reprezentanc NZS v širšem pomenu. Priporočila so usmerjena v vnos izobraževalnih modulov mehkih (komunikacijskih) veščin v strukturo organizacije, oblikovanje usmeritev glede uporabe alkoholnih substanc na reprezentančnih akcijah na način, da bo varovan ugled institucije, spoštovana temeljna načela NZS ter varovana integriteta športnikov in športnic, skrb za ponotranjenje načel Etičnega kodeksa NZS, razpoložljivost športnega psihologa, kakor tudi v **redno periodično preverjanje stanja odnosov v reprezentancah NZS s strani neodvisnega strokovnjaka**. Prav slednje, torej zasnovo delovanja reprezentanc na način, da se na neodvisen način redno preverja raven odnosov v kolektivu, delovna skupina pojmuje kot ključno. Prepričani smo, da bi predhodni zunanji uvid v stanje odnosov znotraj ženske A reprezentance pravočasno prepoznal vzvode nezadovoljstva in prekinil trend, ki je v konkretnem primeru kulminiral v dejanju skupnega upora. Če so odnosi ob tako izraziti manifestaciji nezadovoljstva težko popravljivi, pa ima ukrepanje v predhodnih fazah zagotovo večje zmožnosti pomiritve. Z nedetektiranjem negativnih vzorcev v kolektivih reprezentančnega nogometa pa izgubljammo vsi, deležniki konkretnega odnosa, ugled nogometnih institucij, izkušnja gledalca, temelječa na ljubezni do športa, in nogomet vseobsežno.

Dejstvo je, da predmetno poročilo samo zase nima sposobnosti pomiritve pozicij deležnikov ženske A reprezentance. Verjamemo pa, da je prav imenovanje delovne skupine v pričujoči zadevi in hkrati odgovornost in predanost, s katero se je ta lotila svojega dela, tudi eden izmed gradnikov na poti k složnim reprezentančnim odnosom in sistemski umestitvi ženskega nogometa na način, ki bo vsem deležnikom v ponos in zadovoljstvo.